

Bismarck, ko je rekel o sebi: »Vzamite mi svojo krščansko vero, in vzeli ste mi hkrati mojo domovino!« Kako krivo in kvarno ravnajo tisti, ki trgajo to notranjo zvezo, hoteč konstruirati nekako nasprotje med vero in narodnostjo, iz česar bi sledilo, da naj tisti, ki hoče ostati zvesti narodu in državi, postane nezvest veri in Cerkvi! Koliko je klevetanja o anacionalnih elementih! Koliko krivic se dela v tem oziru! Najnovejši svetnik Tomaž More je padel kot žrtev take klevete, obglavljen kot veleizdajnik, ker ni mogel proti svoji vesti priznati kralja kot vrhovnega poglavarja Cerkve na Angleškem. Zgodovina pa je More-a sijajno rehabilitirala kot eno največjih osebnosti svetovne zgodovine in kot velikega sina Anglije, čigar patriotizem (domoljubje) danes proslavlja tudi njegovi nekatoliški rojaki. Največja čast pa mu je izkazana s tem, da je njegova podoba povzdignjena na oltarje katoliških cerkva Anglije in širom katoliškega sveta.

Pravo osebnosti.

Kakor proglašajo krščanstvo potrebo, bistvo in pravo avtoritete ter jo utemejuje v navedeni zavesti človekovi, tako tudi brani svobodo in pravo človeške osebnosti. Med posameznikom in družbo ni nasprotja, ni protivrtnosti interesov, marveč je življenjska skupnost: porast enega pomaga drugemu. Kristus, najnotranjša, najsamostojnejša, najstvariteljnija osebnost, je poduhovil, poglobil, osvobodil človeka ter ga dvignil kot otroka božjega v višjo sfero (krog), ki v njo ne more segati človeška oblast: tako so zaščitene z božjim pravom človeške pravice. Pri obhajilni mizi se je osvoboditev človeka najprvo udeležila pred svetom: rimski patricij je klečal poleg svojega sužnja in oba sta kot enakovredna otroka božja prejela sv. Evharistijo. To idejo je Cerkev kot varuhinja Kristusovega nauka ponesla skozi stoletja ter se je borila zoper despotizem, nasilje in zatiranje človeka po človeku, stanu po stanu. »Kot oznanjevalka moralnega nauka evangelija je Cerkev,« tako pravi Leon XIII., »trajni vir pravičnosti in ljubezni, razširjevalka in braniteljica resnične svobode in edino možne enakosti.«

Kristusov socializem.

Liberalizem, boljševizem in prenapeti nacionalizem so odstranili moralna načela Kristu-

sova iz javnega življenja in njegove ureditve. Posledica je razvrednotenje človeške osebnosti do poganske nižine: človek je liberalizmu in kapitalizmu živa mašina, boljševizmu najdragocenejši material, kakor ga je nedavno imenoval Stalin, pretiranemu nacionalizmu pa sredstvo za razplod in izpopolnitev plemena. Prilike po svetu kričijo po odrešenju. To se začneja v individualni (posameznikovi) duši, ki v njej Kristus vzpostavi božjo podobnost, gospostvo duha nad snovjo, volje nad naravnimi silami v človeku, ljubezni nad poželjivostjo, katera je po Pavlovih besedah »korenina vsega zla« (I. Tim. 6. 10) in iz katere izvira, kakor poudarja Pij XI., »tista sramotna lakomnost in sebičnost, ki išče vselej in povsod samo lastni dobiček, bližnjega pa prezira in uničuje.« Samo če je Kristus zagospodoval našim dušam, more postati s svojimi nauki in zapovedmi urejevalec socialnega življenja. Ko je demon mamonizma premagan v dušah poedincev, bo njegova moč strta tudi v gospodarstvu posameznikov in družb. To zmore poleg pravičnosti samo ljubezen, koje največji dokaz in trajni vir je Evharistija kot Zakrament ljubezni. Z zapovedjo ljubezni, ki je prva med vsem, Kristus omogočuje in snaje edini pravi, dejanski in blagodejni socializem: to je socializacija volja v odnosu ljubezni moža do žene, staršev do otrok, gospodarjev do služabnikov, delodajalcev do delavcev, stanu do stanu, naroda do naroda. Tako Kristus obnavlja in rešuje iz poedincev družbo, narod, svet. Drugod rešitve ni. Tistim, ki Odrašeniku odklanjajo ali njegovo delo ovirajo, kličemo s Tertullianom: »Parce spel totius mundi« (varuj upanje vsega sveta)!

*

St. Janž pri Dravogradu. Odkritje spominske plošče. V spomin na osvobodilno gibanje, na majniško deklaracijo, ki je bila prečitana dne 30. maja 1917 v dunajskem parlamentu ter na veliko narodno zborovanje, ki se je vršilo v aprilu 1918 v St. Janžu pri Dravogradu, so pred kratkim na pobudo vplivnejših faranov odkrili spominsko ploščo. Na plošči je pritrjen relief našega največjega slovenskega moža in prvoboritelja za svobodno državo g. dr. Anton Korošca, kateri je bil na deklaracijskem zborovanju leta 1918 glavni govornik.

Plošča je vzdana v pročelje hiše g. F. Časa, po domače Jurija v St. Janžu, pred katero hišo se je zgodovinsko zborovanje vršilo. Odkritje plošče se je vršilo bolj neopaženo ter skromno, kakor so dopuščale še tokratne razmere. Na predvečer sv. Antona, to je pred semejnim dnevom v St. Janžu, so jo odkrili. Prisostvovali so odkritju stari narodni borci, ki so bili v osvobodilnih bojih najbolj aktivni in na prvem mestu. Ti možje so dali tudi pobudo za vzdavo plošče, ki so: Oba brata ing. Vinko in Ivan Vrhnjak, Franc Čas p. d. Jurij, Josip Barth in Gnamuš. Odkril je ploščo g. Iv. Vrhnjak, kateri je na kratko pojasnil pomen odkritja te zgodovinske plošče v spomin osvobodilnih bojov izpod avstrijskega jarma. Poleg pokojnega dr. Kreka sta najbolj aktivno sodelovala dva Antona, katerih god se sedaj obhaja. To sta: 85letni starček Anton Bonaventura Jeglič in dr. Korošec. Nato je izročil plaketo v varstvo g. Času s prošnjo, da jo varuje in čuva v spomin poznim rodovom. S tem je bilo odkritje končano, po bližnjih hribih pa so zagoreli kresovi, kateri so tudi spominjali na minula zgodovinska leta, ki bodo ostala našemu obmejnemu prebivalstvu dolgo v spominu!

Ne veste, kaj bi predavali ljudem? Naročite si knjižico »Slovenskega gospodarja« in povejte posebno mladini tudi kaj praktičnega. Radevolje sprejmemo tudi predloge, kake knjižice naj bi se izdali za vašo društvena predavanja gospodarskega značaja.

Nič novega pod soncem.

Ravno tako, kakor je bil lansko leto celi svet v največji nestrpnosti zaradi nasilne ugrabitve otroka ameriškega polkovnika Lindbergha, je vznemirjal svet pred 50 leti rop 12letne Maude Gillespie v Kanadi. Tudi imenovana je bila iztrgana staršem v noči nasilnim potom. Čeravno so poslali roparju na sled na stotine policijskih uradnikov in psov, ni bilo o otroku ne duha in ne sluha. V mestu Thessalon živeči starši so razpisali na najdbo hčerke visoko nagrado. Leta so minu-

Kaj je vsebovala Napoleonova tobačnica?

Francoski zgodovinarji so ugotovili končnoveljavno, da cesar Napoleon ni njuhal in je bil odločen sovražnik tobaka v vsaki obliki. Znano pa je, da je nosil Napoleon seboj tobačnico in se je je poslužil pogostoma. V tobačnici ni bil duhan, ampak sladkorčki, katere je cesar jemal radi želodčne bolezni in je bilo res videti, kakor da je segal v škaflico po ščepec duhana. Napoleon je poskusil samo enkrat v življenju tobak in sicer na vojnem pohodu po Egiptu. Dali so mu s tobakom napolnjeno pipo, iz katere je potegnil samo enkrat in jo vrnil s pri-

tem zmanjšali stroški za streljanje, nato se po vladnih izjavah smemo zanašati.

4. Deželna strelišča pri Slov. Bistrici.

Kakor sem že omenil, se je začela tudi vlada zanimati za streljanje proti toči in je sklenila, da v zvezi s štajerskim deželnim odborom postavi 40 strelišč v takem kraju, ki je najbolj toči izpostavljen. Kot tak kraj se je določila južna stran Pohorja okoli Slov. Bistrice. Če se bi streljanje dobro obneslo tu, kjer se je v prejšnjih letih skoro vsako leto vsula toča, potem bi se vedelo, da res streljanje zabrani točo. Deželni odbor je to naznanil okrajnemu odboru v Slov. Bistrici, ki je povabil vinogradnike v posvetovanje in da se izrečejo, ali so pripravljeni skrbeti za smodnik in za strelce na teh deželnih streliščih. Vinogradniki so seveda sprejeli deželno ponudbo in se obvezali, da bodo oni plačevali smodnik in skrbeli za redno streljanje ob bližajočih se nevihtah.

Deželna strelišča bodo napravljena po načrtih. Imeli bodo kolibe, v katerih je prostor za strelce in po steni od tega ločen je podstavek, na katerem je pritrjena železna cev. V steni je odprtina, skozi katero se porine nabasani topič pod cev. Ali bodo vsa

strelišča preskrbljena z velikimi topiči in dolgimi nadstavki, ali z dosedaj navadnimi manjšimi topiči, sedaj (meseca aprila), ko to pišem, še ni določeno.

Strelišča bodo stala 1000 m vsaksebi, pričeni pri Sv. Venčesu in Tinjah preko Visovelj, Kovačlovške gore in Ritoznoja do Zgornje Polskave. Nadzoroval jih bo od dežele nastavljen topničar. Zaradi večje varnosti bo 10 m od strelce kolibe oddaljena shramba za smodnik, iz desk zbita kolibica. Eno strelišče v sredini bo glavno, odkoder se bo dalo s strelom znamenje, da se bliža kaka nevihta in da morajo povsod začeti streljati. Na Italijanskem brzojavne postaje, katere naprej čutijo bližajočo se nevihto, to naznanjajo z razobešeno zastavo in tako opozarjajo strelce, da so pripravljeni.

Če se bo ta poskus, kar upamo, dobro obnesel, potem bo pač morala država kaj več storiti in z podporami in kolikor mogoče nizko ceno smodnika pospeševati te občekoristne naprave.

Iz dobredno navedenega članka je razvidno, kako je bil celotni vinogradniški svet zaverovan pred 40 leti v učinkovitost streljanja proti toči. Bogatejši

la, ne da bi bil kdo odkril najmanjšo sled in radi tega je zapadel slučaj pozabnosti.

Kanadski prometni letalec, ki oskrbuje redni zračni promet med mestom Winnipeg in zalivom Hudson na severu, je bil prisiljen, da je pristal ob reki Seal. Prvi, ki so mu prihiteli na pomoč, so bili Indijanci, ki so naseljeni po tamošnji pokrajini. Indijanci so povabili pilota v naselbino, kjer je zadel na najgostoljubnejši sprejem. Pri tej priložnosti je mož opazil, da živi sredi med Indijanci bela stara žena, katero smatrajo rdečkarji čisto za svojo. Ta bela žena je poročena z Indijancem, kateremu je podarila pet otrok. Pilotovo poročilo odločno namigava, da gre pri njegovem odkritju za pred 50 leti odvedeno Maud Gillespie. Kanadske oblasti so začele o zadevi izvedovati na poziv družine Gillespie v Thessalonu.

Tudi mati nekoč ugrabljenega še živi in je stara 80 let. Mati je prepričana, da bode videla še enkrat pred smrtjo otroka.

Za polovično ceno dobijo

naročniki »Slovenskega gospodarja« sledeče knjižice:

Zemljiška knjiga Din 5.— (2.50)

Kako si sam izračunam davek Din 4.— (2.—)

Zaščita kmetov v Jugoslaviji Din 5.— (2.50)

Predpisi o cestah in prometu na cestah Din 14.— (7.—)

Zakon o volitvah narodnih poslancev Din 8.— (4.—)

O bolnišnicah in bolniških pristojbinah D 5.— (2.50).

O zadnji knjigi imamo sledeče pismo: »Zahvaljujem se vam, da ste izdali to knjigo. Dosedaj sploh nismo vedeli, kake pravice imamo, kar se bolnišnic tiče. Koliko ljudi je brez potrebe že plačevalo visoke bolniške pristojbine. Tudi jaz sem jih. Sedaj sem dal pa Din 2.50, pa sem prihranil okrog 200 Din. Res je, najdražja je nevednost, zato objavite to pismo, da vsem priporočam knjižice, ki jih izdajate.«

Knjižice se naročajo pri Tiskarni sv. Cirila v Mariboru in Ptuju.

nik g. Josip Gorup in predsednik domače občine g. Anton Hrzič ter gasilski četi iz Velike Nedelje in Trgovišča. — Popoldanski spored je bil namenjen 40letnici zidanja šole. Šolski upravitelj g. Ljudevit Belšak je kronološko orisal postanek in razvoj tukajšnje šole. Zatem je šolska mladina pokazala svojo spretnost v telovadnih nastopih in raznih igráh ter zadivila vse navzoče. G. France Kotnik in gđc. Jožica Duhova, ki sta mladino uvečbala, kakor tudi vse ostalo učiteljstvo, zaslužijo za svoj trud vse priznanje. Ljudstvo, ki je v tako velikem številu in z zanimanjem sledilo celodnevni prireditvi, je hvaležno vzgojiteljem in vsem, ki so mladini naklonjeni in želi, da krepko nadaljujejo v tej smeri.

Konjice. Marsikaj novega se je zgodilo pod našo goro in v prelepi Dravinjski dolini, kjer se je svojčas zrak tako čudno menjaval, kakor menda nikjer drugje. Naš kraj je poln zgodovinskih zanimivostí, katere poleg modernih dekoracij na hiši g. Sumer Martina zanimajo vsakega tujca, ki pride v naš trg iskat oddiha, ali pa razni zapiski iz zadnjih let. Birno smo čmeli tudi tukaj. Sprejeli smo škofa prav lepo. Za olupšavo so pred vsem skrbela pridna konjiška dekleta, ki so npletla toliko zelenih vrvic, da je bilo veselje. Posebno škalska in gabroveljska dekleta so pokazala izredno skrb za okrašenje slavolokov in za lepoto v cerkvi. Čast jim! — Prvo-obhajancev smo imeli okrog 180. Po običajni slavnosti so dobili zajtrk, kakor vsako leto v Društvenem domu. — Kovači od zreške tovarne so imeli sestanek v nedeljo dne 23. junija. Sklenili so, da se organizirajo. — Tudi v Konjicah je začela sedaj pihati druga sapa in se ozračje očiščuje. Nekateri si pripravljajo kufre ter nam bodo najbrž čez nekaj časa rekli v slovo: Adijo, pa zdravi ostanite!

Svetina nad Celjem. Številnim romarjem, ki pohitijo na Ciriljevo nedeljo k Sv. Kržu na Svetini, se uljudno oznanja, da bo v nedeljo dne 7. julija na Svetini v cerkvi dvojno opravilo: prvo ob 6. uri; bo lepa slovesnost prvega sv. obhajila svetinskih šolarjev; drugo opravilo bo ob 9. uri. — Siana majnikova je sicer veliko škodo naredila, rožce, sadje pomorila; a na Svetini je vendar prizanesla znanim provrstnim črešnjam, ki bodo v juliju dozorele! Pridite jih poskusiti!

Marenberg. Kot zaključek letošnje 200letnice pri Sv. Janzu se je v nedeljo dne 23. junija obhajala lepa nedelja z dvema sv. mašama, pridigo, ki jo je imel g. bogoslovni profesor dr. Josip Jeraj iz Maribora, in procesijo, pri kateri so bili trije duhovniki. Drugi dan v ponedeljek dne 24. junija se je obhajal god sv. Janeza Krstnika s procesijo od Tumpeljevega križa in peto sv. mašo. Oba dneva so fantje iz Remšnika in domačini lepo pritrkavali. — Ker je na zvonovih še precej dolga, se govori, naj se proda starodavni kip Matere božje v ladiji na evangelijski strani in izkupiček porabi za zvonove. Plačati zvonove bodé treba, kmetje pa denarja nimajo. Zadeva ima dvojen nauk za one, ki naročujejo nove zvonove: 1. pri naročilu je treba gledati na kakovost

materijala; 2. naročajte pri naši najboljši in najstarejši zvonarni: Strojne tovarne in livarne (prej Maks Samassa) v Ljubljani! — Tu ob meji je veliko pomanjkanje duhovnikov: na Muti ni župnika, pri Sv. Jerneju ni župnika, v Marenbergu nekaj časa kaplana ne, in tako se glasi ta pesem naprej. Največ je temu krivo to, da je naša duhovščina od države tako slabo plačana.

Velika Nedelja. Tukajšnji podmladek Jadr. straže je obhajal preteklo nedeljo proslavo razvitja svojega prapora. Velika množica ljudi od blizu in daleč je prišla na slavnost. O morju in pomenu Jadranske straže je govoril učitelj g. Vlado Klemenčič, nato je domači župnik g. Gregor Cerar blagoslovil prapor s primernim blagoslovom. Prapor je kupila in mu kumovala gospa Tončka Medikova. Sprejel ga je praporščak Hinko Medik s svečano zaobljubo. Nato so se vrstile deklamacije in petje jadranskih stražarjev. Slavnosti sta prisostvovala kot zastopnika oblasti sreski šolski nadzr-

nemški posestniki novih nasadov so se še bolj pehali za streljanjem nego slovenski. Skozi nekaj let je ob pojavih neviht neprestano pokalo in žvižgalo proti oblakom iz vseh številnih vinorodnih bregov, gričev ter holmov. Bog znaj, koliko tisoč kilogramov smodnika so poslali med oblake v trdni veri, da so jim kos. Z isto vnemo ter naglico, kakor se je streljanje proti toči razmahnilo, je tudi usahnilo, ko so le uvideli, da je bilo samo v zabavo tolikerim strelcem, toče pa niti oplašilo ni, kaj šele, da bi jo bilo prepodilo.

Kolibe s cevmi za streljanje so že strohnele, ali pa so jih že davno pometali iz vinogradov. Redko je še videti kje v grabi vinograda rjasto ter razpadlo cev, ki še spominja na nekdanja strašila toče.

Tolikanj vneto streljanje proti toči, ki je bilo več ali manj že podprto z izjavami učenjakov glede učink, je dokaz, da se ne zmoti in ni lahkoveren v boju z vremenskimi nesrečami ter šibami samo priprosti kmet, ampak tudi z znanostjo podkovani gospod!

Naša prihodnja povest:

Januš Golec:

Po divjinah Kanade

Ljudska povest po raznih virih.

Lep vzgled.

Marokanci v severni Afriki so izredno ljubili in spoštovali junaškega generala pa tudi oni, katere je premagal in podvrgel francoski nadoblasti. Njegov način občevanja s podložniki je bil namreč izredno ljubezniv. Najprej je osvojil njihove kraje, za tem njihova srca. Nekega dne je premagal zelo odporno severno afriško pleme. Šejk je moral osebno priti pred generala in izjaviti pokorščino vsega plemena. General ga je čakal na konju v blesteči uniformi s številnimi odlikovanji na prsih — na čelu celotnega polka. Z druge strani je prišel šejk, ki so ga spremljali njegovi dvorjani. Bil je starček z dolgo belo brado, sključen, in se je opiral na palico. Približal se je generalovemu konju in hotel poljubiti — zmagovalčev škorenj v znamenje pokorščine. Tedaj je general skočil s sedla, objel starčka in mu rekel: »Nikoli se ne sme starček sklanjati pred mlajšim človekom.« Ko so to zaslišali nedaleč stoječi uporniki, so burno pozdravili svojega zmagovalca in se mu priklonili kot zvesti podložniki.

pombo, da je pušenje vzhodna »svinjarija«. Pozneje kot cesar je obremenil duhan s posebnimi davki in ga proglasil za državni monopol, ki je vrgel državni blagajni neizmerne denarne svote.

Sorodnost

med indijskim in našim ženskim spolom obstoji v tem, da noče rad razodeti, koliko je star. Indijke pa ne zamolčijo starosti, ker bi ostale rade vedno mladostne, ampak ker navadno ne znajo šteti.

Največji izliv

v morje tvori južno-ameriška reka La Plata. Izliv doseže med Maldonads in Cabo San Antonio širino 220 km. Omenjena širina je dolga 320 km.

Širite „Slov. gospodarja“!